

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

14.1.2008

B6-0033/2008

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 2

Esitaja(d): Valdis Dombrovskis, Colm Burke, Maria Martens, Filip Kaczmarek ja Horst Posdorf

fraktsiooni PPE-DE nimel

Olukord Kenyas

Euroopa Parlamendi resolutsioon olukorra kohta Kenyas

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse partnerluslepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide rühma liikmete ja teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, mis allkirjastati 23. juunil 2000. aastal Cotonous (Cotonou leping) ja mida muudeti Luxembourgis 25. juunil 2005. aastal, eriti artiklid 8 ja 9;
 - võttes arvesse inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika harta suuniseid demokraatlike valimiste läbiviimise kohta;
 - võttes arvesse Aafrika Liidu deklaratsiooni demokraatlike valimiste korraldamise põhimõtete kohta (2002);
 - võttes arvesse rahvusvaheliste valimiste vaatlemise põhimõtete deklaratsiooni ja rahvusvaheliste valimisvaatlejate tegevusjuhendit, mille Ühinenud Rahvaste Organisatsioon kinnitas 27. oktoobril 2005. aastal;
 - võttes arvesse Euroopa Liidu valimiste vaatlemise missiooni (EUEOM) 1. jaanuari 2008. aasta eelteatist Kenyas;
 - võttes arvesse ELi eesistujariigi 8. jaanuari 2008. aasta avaldust Euroopa Liidu nimel Kenya presidendivalimiste kohta;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 2,
- A. arvestades, et AKV-ELi koostöölepingu artikli 9 kohaselt on kõikide inimõiguste ja põhiõiguste, sh põhiliste sotsiaalsete õiguste austamine, õigusriigile rajatud demokraatia ning läbipaistev ja vastutustundlik valitsemine jätkuva arengu lahutamatu osa;
- B. arvestades, et 2007. aasta üldised valimised Kenyas ei vastanud demokraatlike valimiste peamistele rahvusvahelistele ja piirkondlikele standarditele ning neile järgnesid rahutused ja etnilised pinged, mille tagajärjel sai surma umbes 500 inimest;
- C. arvestades, et rahutuste tulemusena põgenesid oma kodudest mitmed sajad tuhanded inimesed, samal ajal kui Kenya Punase Risti hinnangul põhjustas hiljutine kaos rohkem kui 250 000 inimese ümberasumise, eelkõige Eldoret, Kericho ja Kisumu linnadest;
- D. arvestades, et nendel valimistele ei teostunud Kenya elanike lootused ega ootused, kes osalesid innukalt ja suurearvuliselt valimisprotsessis rahulikult ja kannatlikult viisil hääletades;
- E. arvestades, et valimiskampaania käigus järgiti laialdaselt ühinemis-, sõna- ja kogunemisvabadust; arvestades siiski, et kampaania käigus hakkasid silma etnilis-

poliitilised lõhed, mis muutsid valimiseelse olukorra üsna heitlikuks;

- F. arvestades, et rahvusvaheline üldsus ei pööranud neile etnilistele pingetele piisavalt tähelepanu ja peab edaspidi neid asjaolusid arvestama praeguse Kenya kriisi mis tahes vahendustegevuses;
- G. arvestades, et Kenya valimiskomisjon on valimiste logistilise ja tehnilise korralduse üle vaadanud, parandanud juurdepääsu valijate registreerimise keskustesse ja koolitanud valimisjaoskondade töötajaid;
- H. arvestades, et Kenya valimiskomisjon ei ole järginud erapooletuse, läbipaistvuse ja konfidentsiaalsuse põhimõtet, mis on demokraatlike valimiste eeltingimus, ning arvestades, et see avaldus ka puudustes Kenya valimiskomisjoni liikmete ametisse nimetamisel;
- I. arvestades, et ametivõimud võtsid ELi valimiste vaatlemise missiooni liikmeid vastu valimisjaoskondades, kus hääletamine toimus korrektselt;
- J. arvestades siiski, et ELi valimiste vaatlemise missiooni vaatlejatele ei antud võrdset juurdepääsu häälte kokkulugemise punktidele ning nad tegid järelduse, et läbipaistvuse ja piisavate turvaprotseduuride puudumine õõnestas tugevalt presidendivalimiste tulemuste usaldusväarsust;
- K. arvestades, et mõnes valimisjaoskonnas käis valimas üle 90% valijatest ja arvestades, et Kenya valimiskomisjon avaldas kahtlust selliste ebarealistlike numbrite suhtes;
- L. arvestades, et ajakirjanikud, kes osalesid presidendivalimiste tulemuste väljakuulutamisel 30. detsembril 2007, saadeti seejärel koosolekuruumist välja;
- M. arvestades, et ELi valimiste vaatlemise missioon jõudis järeldusele, et üldkokkuvõttes oli valimiste läbiviimine enne tulemuste tabelisse kandmist hästi korraldatud ning parlamendivalimisi loeti üldiselt edukateks;
- N. arvestades siiski, et ELi valimiste vaatlemise missioon jõudis järeldusele, et presidendivalimiste häälte lugemise protsessis jäi puudu usaldusväarsusest ning seepärast väljendab kahtlusi seoses tulemuste täpsusega;
- O. arvestades, et rahandusminister Amos Kimunyu hinnangul lähevad poliitilised rahutused Kenya majandusele maksma 1 miljard USA dollarit;
- P. arvestades, et Ghana president John Kufuor sõitis 8. jaanuaril Kenyasse, et vahendada läbirääkimisi ametisoleva presidendi Mwai Kibaki ja opositsiooniliidri Raila Odinga vahel, eesmärgiga jõuda poliitilise lahenduseni;
- Q. arvestades, et ametisolev president Mwai Kibaki nimetas 8. jaanuaril ametisse 17 valitsusliiget, vältides seeläbi kolmepoolseid läbirääkimisi;
- R. arvestades, et ametisolev president Mwai Kibaki on teinud ettepaneku pidada

kahepoolseid läbirääkimisi opositsiooniga, mille Raila Odinga tagasi lükkas;

- S. arvestades, et neli Aafrika endist presidenti Botswanast, Mosambiigist, Tansaaniast ja Sambias on sõitnud Kenyasse ja palunud keenialastel võitlemine lõpetada ning jõuda üksmeelele oma riigi ühtsuse nimel;
- T. arvestades, et Kenya on Cotonou partnerluslepingu raames võtnud kohustusi seoses hea valitsemistava, inimõiguste austamise ja õigusriigi põhimõtetega;
- U. arvestades, et ELi valimiste vaatlemise missiooni 2002. aastal tehtud soovitusi, sealhulgas seadusandlike valimiste valimisringkondade suuruse ja piiride ning selle kohta, et Kenya valimiskomisjoni volinike ametiaeg peaks kestma kuni kuus kuud pärast üldvalimisi, et suurendada valimisasutuse sõltumatust ja professionaalsust, ei võetud piisavalt arvesse,
 - 1. mõistab hukka traagilise inimelude kaotuse ja kriitilise humanitaarolukorra ning kutsub seetõttu asjaomaseid ametivõime ja osalejaid tungivalt üles kasutama kõiki meetmeid, et taastada riigis rahu ning tagada inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete austamine;
 - 2. kiidab heaks ELi valimiste vaatlemise missiooni eelteatistes esitatud järeldused;
 - 3. avaldab kahetsust, et hoolimata üldiselt edukatest parlamendivalimistest ei saa presidendivalimiste tulemusi teadete tõttu valimiste käigus toimunud eeskirjade eiramise kohta pidada usaldusväärseteks;
 - 4. mõistab hukka asjaolu, et seesugustest rikutud tulemustest hoolimata lükkas ametisolev president Mwai Kibaki tagasi president John Kufuori vahendustepaneku ja nimetas oma kabineti liikmed ametisse;
 - 5. kutsub sellega seoses ametisolevat presidenti Mwai Kibakit üles austama oma riigi demokraatlikke kohustusi, mis on sätestatud inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika harta suunistes vabade ja õiglaste valimiste kohta;
 - 6. nõuab tungivalt, et mõlemad pooled alustaksid kiiresti heastamistegevust läbirääkimiste näol, kaasates rahvusvahelise vahendaja;
 - 7. väljendab sellega seoses heameelt president John Kufuori ja kahe poliitilise liidri vahel 9. jaanuaril peetud kahepoolsete läbirääkimiste üle, kuid rõhutab, et see ei ole piisav ning et mõlemad osapooled peavad viivitamatult alustama konstruktiivset dialoogi;
 - 8. nõuab lisaks tungivalt, et Kenya ametivõimud uuriks kiiresti, põhjalikult ja läbipaistvalt valimiste käigus toimunud eeskirjade eiramisi, võtaksid viivitamatult meetmeid olukorra parandamiseks ning eeskirjade eiramiste toimepanijad nende tegude eest vastutusele;
 - 9. nõuab konkreetseid meetmeid tõeliselt sõltumatu valimiskomisjoni loomiseks, mis suudaks tulevikus paremini korraldada vabasid ja õiglaste valimisi;
 - 10. avaldab kahetsust, et 2007. aasta üldvalimistega lasti käest võimalus valimis- ja laiemat demokraatlikku protsessi tugevdada ja edasi arendada;

11. kutsub erakonnaliidreid üles võtma endale vastutus hoida ära edasine vägivald riigis, näidata pühendumist õigusriigi põhimõtetele ja tagada inimõiguste austamine;
12. on sügavalt mures praeguse majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgede ja kahjuliku mõju pärast riigi sotsiaal-majanduslikule arengule;
13. palub asjaomastel ametivõimudel viivitamatult taastada otseülekanded;
14. nõuab tungivalt, et Kenya valitsus tegeleks korruptsiooni põhjustega, mis on õõnestanud valitsemist suures osas riigist, eriti riigi ja kohalikul tasandil;
15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele, Kenya valitsusele, AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee kaaspresidentidele ning Aafrika Liidu komisjoni ja täitevnõukogu esimeestele.